

מעדני אשר

גליון תס"ט (שנה י')

פרשת דברים-חזון
תהא שנת עשירי גליון

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הודעה משמחת

אפשר לטמוע שיעורים מ"מעדני אשר" ע"י מערכת קול הלשון 03-6171111
לאידיש 12-311 ללשון הקודש: 47-111

קטן שעושה סיום מסכתא בתשעת הימים האם לגדולים מותר לאכול בשר?

כתב הרמ"א סימן תקנ"א ס"י שבסיום מסכתא בתשעת הימים מותר לאכול בשר.

וכתב המשנה ברורה ס"ק ע"ג שמתרים לאכול גם אותם שלא למדו עמהם, אם בשאר הימים היו גם באים לסיום.

יש לחקור מה הדין בקטן המסיים מסכתא בתשעת הימים האם יכולים גדולים לאכול בשר, או כיון שקטן אינו מצווה על תלמוד תורה, אי אפשר לאכול בשר.

בחשוקי חמד בכורות כ"ז ע"מ א' להגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א כתב שמו"ח מרן הגריישי אלשיב זצ"ל סבר שקטן שסיים מסכתא בתשעת הימים אין המשתתפים יכולים לאכול בשר, וכן בערב פסח.

אבל בשו"ת צפנת פענח דווינסק ח"ב סימן י' דן בקטן שעשה סיום מסכתא האם יכול לפטור את הבכורים מתענית בכור בערב פסח ומסיק: שכיון שבגבי תלמוד תורה מלבד לימוד התורה, יש עוד מצוה של ידיעת התורה, ולכן אם על ידי לימוד שלמד בזה שהיה קטן יהיה לו ידיעה בגדלות די בזה, והרבה יש להאריך בזה, על פי דברי הרמב"ם פ"ה מהלכות קרבן פסח ה"ז שקטן שהגדיל לאחר הפסח קודם פסח שני, אם עשה פסח ראשון אין צריך לעשות שוב פסח שני, והרבה יש להאריך בזה, עכ"פ כיון שלגדר ידיעה מהני מה שלמד אז שייך בזה שפיר גדר מצוה, אי"כ הי"ה לגבי תשעת הימים.

וכעין זה נשאל בשו"ת בצל החכמה חלק ד' סימן ק' בדין סיום מסכתא של קטן להפטר על ידו מתענית בכורים בערב פסח, ומסיק דמהני גם לגדולים עפ"י המבואר ברמב"ם פ"ה מה' קרבן פסח ה"ז קטן שהגדיל בין שני פסחים חייבין לעשות פסח שני ואם שחטו עליו בראשון פטור.

וכתב עלה בכסף משנה שם, מה שכתב הרמב"ם אם שחטו עליו בראשון פטור איכא למידק אטו קטן בר חיובא ופיטורא הוא, וכתב הר"י קורקוס ז"ל דכיון דרחמנא רבי לקטן שישחטו עליו וממנין אותו נפטור הוא בכך מן השני ע"כ, וכן כתב גם בקרית ספר שם דכיון ששחטו על הקטן ונמנה על הפסח דכתיב שה לבית אבות, הרי פטור לעשות פסח שני, מבואר דאם כי קטן פטור מכל המצות ואינו שייך מה"ת במצות קרבן פסח כלל, אפ"ה כיון שכתבה תורה מצוה לגדולים למנות את הקטנים על הפסח, נמצא בשחיטת הפסח עליו נתקיימה על ידו מצות התורה דכתיב, שה לבית אבות, נחשבת זו מצוה מה"ת לגבי הקטן כאילו קיימה הוא לענין שיפטר ע"כ אח"כ כאשר יגדל מחובת פסח שני, ממש כדן גדול שעשה בראשון, מעתה הי"נ בנד"ד דכתבה תורה ושנתם לבניך וגו' ולמדתם אותם את בניכם וגו' הרי מצוה מה"ת לשנן וללמד דברי תורה לבנו ותלמידו ולכן אם כי, אין מה"ת שום מצוה לקטן ללמוד תורה, מ"מ כל שהאב והרב מלמדים אותו תורה ומשננים דברי תורה בפיו, הרי נתקיימה ע"י לימודו של קטן זה מצות עשה מה"ת ונחשב מה"ת כאילו קיימה הקטן בעצמו, לכן כשקטן למד וסיים מסכתא הוי ממש כאילו ה"י לומדה וסיימה גדול, כמו במצות קרבן פסח, וממילא שנפטרים כל הבכורים המשתתפים בסיום זה מחובת תענית בער"פ.

וכן פסק השבט הלוי מובא בקובץ מבית לוי ע"מ כ"ז ס"ק י' שמתיר לאכול בשר ע"י סיום של קטן, וכן פסק הגר"ח קנייבסקי שליט"א, מובא בספר הקטן והלכותיו שאלה י"א ע"מ 26.

ולענין הלכה שאלתי עשרות מורי הוראה והורו לי להיתר לסמוך על סיום של קטן שיודעים בבירור שלמד את כל המסכתא, דלימוד תורה שלהם מבואר בגמרא שבת קי"ט ע"ב יותר חשוב מלימוד תורה של גדולים.

התודה והברכה

לכל אלו שסייעו ונדבו בעין יפה
למען הדפסת הספר החדש ברוב פאר והדר
הנגיד הנכבד הרב יצחק משה צימרמן שליט"א לונדון
שנטל על עצמו זכות הדפסת הספר החדש
הנגיד הנכבד הרב מרדכי זיסקינד הגר שליט"א ניו יארק
הרה"ג רבי מרדכי הלל זלמן ראטה שליט"א לונדון
הרה"ג יעקב ישראל מייזנער שליט"א לונדון
הנגיד הנכבד הרבני החסיד מרדכי זיסקינד סג"ל לנדא שליט"א לונדון
הרבני הנגיד הנכבד הגאון רבי שמואל דוד פרידמן שליט"א ניו יארק
מח"ס הנפלאים שדה צופים
אחי הגאון רבי יצחק שמואל שוורץ שליט"א בני ברק
רב ביהמ"ד חסידא וראש כולל עמק התורה
אחי הגאון רבי שלמה שוורץ שליט"א ירושלים
ר"מ בשכונת קטמון ומחבר הגליון הנפלא מחמדי התורה
הגאון רבי דוד פרידמן שליט"א בית שמש
ר"מ בישיבת בעלזא ירושלים, ור"מ בביהמ"ד בעלזא בית שמש
יהא רעוא שזכות התורה תעמוד להם
להתברך בכל מיילי דמיטב

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הנגיד הנכבד הרב ראובן קרויזר שליט"א ירושלים
לעילוי נשמת אביו
הגאון רבי דוב מאיר בערל בן הרב אליהו צבי קרויזר זצ"ל
ראש ישיבת פרעשבורג וסקוירא ובעמח"ס דבר המלך
נלב"ע בשם טוב ז' מנ"א תשס"ז ת.ג.צ.ב.ה.

ישמח לב מבקשי ה'

יצא לאור ברוב פאר והדר בעיצוב חדש
כרך חדש מסדרת הספרים שכבש את עולם התורה
ספר "מעדני אשר"
חקרי הלכות על כל חמשה חומשי תורה מוגליונות מושגת תש"ע מעל לארבע מאות עמודים
מהדורת זילברמן - חלק ה'
הפצה ראשית באר"י: וועג הפצת ספרים טל: 057-3156312 ובהו"ל: ביגלאיזן
להזמנות ע"י המערכת בטל: 057-316650

איך יכול להיות שאיכה נכתבה ע"י נבואה

הרי אין השכינה שורה מתוך עצבות?

איתא בגמ' ב"ב ט"ו ע"מ א' דירמיה הנביא כתב את מגילת איכה ברוח נבואה.

איתא בגמ' שבת ל' ע"מ ב' אין השכינה שורה לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות וכו' אלא מתוך דבר שמחה של מצוה, שנאמר מלכים ב' ג' ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה'.

וכן פסק הרמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ז' הלכה ד' שאין הנבואה שורה מתוך עצבות, אלא מתוך שמחה.

הנה ביד המלך שם על הרמב"ם הקשה קושיא עצומה: וז"ל הגם שמצינו להנביאים הקדושים שהתנבאו בשברון לב ובעצבון רוח פורענותן של ישראל, ואין לך נביאות אנחה ויגון יותר ממגילת קינות שאמרן ירמיהו הנביא ברוח נבואה, אמנם תוכן הענין וטעם הדברים הוא, דודאי הערות רוח ממרום כרוח הקדש של נבואה ראויה שלא תהיה שורה רק על נפש שלימה בלי חסרון כלל, בכדי שתהא מוכשרת לקבל כח שלם כזה, ואנו רואין דגם בחסרון הגוף אמרו בגמרא סוטה י"ב ע"מ א' דרך תמיה וכו' עשית למרע"ה בעל מום, והכונה הוא, דא"כ איך היה ראוי לקבל דרגה שלימה כזה, ואף דמצינו במרע"ה שהיה כבד פה, מ"מ זה לא היה מצד חסרון רק אדרבה מצד שלימות, בכדי להשלים ענינו לפרסם על ידו כח וגדולת השם ב"ה, והיתה זאת בכוונה מהבורא ב"ה כדי שלא יאמרו על משה דפטיט הוא, היינו שיכול לדבר טוב וברוח פיו פיתה את פרעה לשלח את ישראל, וכן הוא דבר זה בפירוש בב"ר, אם כך הוא בחסרון של שלימות הגוף, על אחת כמה וכמה בחסרון בשלימות הנפש, דאינה ראויה לקבל הערות רוח ממרום כל כך עד שיעלה לדרגת נבואה, וממילא כיון דכל עצב הבא לאדם הוא מחמת איזה סיבה אשר יעצבוהו וימררו את רוחו, או מצד איזה חולי בגופו, וכל זה מצד חסרון בא לו והוא מתעצב על לבו לדחות מעל עצמו חסרון ההוא, ולפיכך אין השכינה שורה עליו אז עד שידחה חסרונות האלה וישלים חסרון נפשו, והנה כל זה שייך בעצבון הבא לו לאדם מחמת עצמו, משא"כ הנביאים הקדושים כשניבאו פורענותן של ישראל, אף כי לבם היה נאנח מצד צרות ישראל, בכל זאת המה מצד עניני עצמם אף כי גם עליהם עבר לחץ הצרות והתלאות אשר עברו על כלל ישראל, בכל זאת היו מודים ומברכים להבורא ב"ה ושמחים בצדק משפטיו ויושר דינו, ולא היו מרגישים על עצמם שום צער פרטי, ולבם היה שלם בעת נבואתם בתכלית השלימות היותר נכונה לנבואה, והעצבון אשר היה להם מצרות אחיהם כלל ישראל זה לא היה מצד חסרון עצמי, ולפיכך לא היה עצבון הזה מונע רוח נבואה שלהם.

וכן בישמח משה בהפטורה פרשת ואתחנן ע"מ ק' **הקשה:** איך יתכן שיתחבר באיכה רוח הקודש, הא איתא בגמ' שבת ל' ע"מ ב' אין השכינה שורה מתוך עצבות, והנה אחר כמה שנים שנתקשתי

בזה בא לידי ספר יערות דבש חלק א' דרוש י"ג וראיתי שגם עמד על קושיא זו.

ותירץ: כי הטובה שבכל הטובות הוא התקרבות להשי"ת והרעה הגדולה שבכל הרעות הוא ההתרחקות, אך אנו אטומים לבן וסמן עיינין אך הנביא הוא פקח, ואין לך שמחה גדולה מזה מהעונשים שמקרבין אותנו איליו אחר התרחקות גדול ולמי שיש לו לב להבין ישכיל כי אין רע יותר מעצם העבירה המרחק מאתו יתברך והעונש הוא טוב המקרב.

מי שיש לו משפט עם גוי אחרי תשעה באב

האם צריך לדחות את זה?

איתא בגמ' תענית כ"ט ע"מ א' משנכנס אב ממעטין בשמחה, אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה, כך משנכנס אדר מרבין בשמחה, אמר רב פפא הילכך בר ישראל דאית ליה דינא בהדי נכרי לישתמיט מיניה באב דריע מזליה, ולימצי נפשיה באדר דבריא מזליה.

יש לחקור האם אחרי תשעה באב מותר דיש כבר מזל טוב או דילמא כל החודש אסור.

הנה במגן אברהם סימן תקנ"א כתב לישתמיט מיניה עד ראש חודש אלול כן כתב במהרי"ל, וכן משמע בגמרא.

ובמחצית השקל אורח חיים סימן תקנ"א **מסביר איך משמע:** דאיתא התם אמר רב פפא הילכך בר ישראל דאית ליה דינא בהדי גוי לישתמיט מיניה באב דריע מזליה, ומדנקט באב סתם משמע כל החדש אפילו אחר התענית.

ובקרוב נתנאל תענית פרק ד' ס"ק ה' **תמה על המגן אברהם:** וז"ל ואני אומר מילשנא דגמרא אדרבה משמע עד לאחר תשעה באב בלחוד, דהא רב פפא אמר הילכך דקתני ממעטין בשמחה לישתמיט מיניה, ואיסורא דאין משמחין אינו נוהג אלא עד אחר תשעה באב, וכן משמע בזה.

ובהגהות חתם סופר אור"ח סימן תקנ"א ס"ק ב' כתב דאלו שסוברים דכל החודש, אסור דסבירא ליה דכמו באדר הכוונה שיש מזל טוב כל החודש, א"כ ה"ה אב אין מזל כל החודש, **ודוחה:** דאין ראייה, דהתם הימים שבין פורים לפסח מוטלים בין ב' ימים טובים, עיין סברא זו בגמ' תענית ע"מ ע"א חגיגה י"ח ע"א אבל הכא כיון שעברו ימי צער, עברו, ומכל שכן אחר ט"ו באב, ואתיא יום טוב ואפסקיה ונסו יגון ואנחה וששון ושמחה ישיגו, נראה לי סמך מנהג שמיום ט' באב ואילך מתחיל חודש אחר, ואנחנו קורין לו חודש מנחם אב, וכן כתב בספר החיים אור"ח סימן תקנ"א ס"ק ב'.

ובמשנה ברורה סימן תקנ"א כתב לישתמיט מיניה עד ראש חודש אלול, ועכ"פ עד אחר תשעה באב, **ובשער הציון** סימן תקנ"א ס"ק ב' כתב דמה שכתב ועל כל פנים, הוא מקרבן נתנאל הנ"ל דדי עד אחר ט' באב.

למה אנו מקוונים בתשעה באב על איבוד פדיוני בכוריה

הרי פדיון הבן נוהג בזמן הזה?

בפינוט "אלי ציון" הנאמר בתשעה באב בבוקר, בו אנו מבכים על כל הדברים שאיבדנו בזמן החורבן הנורא, ובין השאר אנו מבכים עלי זבחי תמידיה ופדיוני בכוריה.

יש להקשות: הרי את מצות פדיון הבן לא אבדנו בחורבן בית המקדש שמצוה זו נוהגת גם בימינו, אי"כ על מה אנו בוכים, כך מקשה בשו"ת התעוררות תשובה ח"א סימן נ"ג, וכן בספר ליקוטי פנחס ליקוטי שושנים אות י"א, וכן בהליכות שלמה תשעה באב פרק ט"ו הערה 31.

איכא כמה תרוצים

א. לא על אבדן מצות פדיון הבן אנו מקוונים, אלא על אבדן עבודת הלויים בבית המקדש, והלויים נקראים 'פדיוני בכוריה' כיון שהם היו הפדיון של הבכורות במדבר, כך כתב בפניני תורת זאב עמוד פ"ב כתב בשם הגרי"ז מבריסק זצ"ל, וכן תירץ בהליכות שלמה תשעה באב פרק ט"ו הערה 31.

וכעין זה: הביא בביאור קול ברמה על הקינות בפירוש השני בשם בעל הקהילות יעקב.

ב. אפשר לומר בזמן שבית המקדש היה קיים, הכל ראו עבודת הכהנים וידעו כי מתנות הכהונה הם חלף עבודתם, ולכן נתנוהו בכבוד, לא כן עתה שאין לנו כהן בעבודתו, נראית מצות פדיון הבן כגמ"ח, ואין לה את הכבוד הראוי, לכן עלינו להתאונן על פדיוני בכוריה שאינם למשחה בדרך כבוד, כבזמן שבית המקדש היה קיים, כך תירץ בספר ליקוטי פנחס ליקוטי שושנים אות י"א.

ג. כיון שע"י החורבן והגלות אין לנו כהנים מיוחסים ואי אפשר שיהיו עד ביאת המשיח, נמצא שכל הפדוים עומדים בספק ובהרבה מהם יתברר אח"כ שאינם פדויים, ונמצא שהחורבן והגלות גרמו שלא תתקיים המצוה כדת, וראוי לקונן על זה בתוך הקינה של חורבן ציון וירושלים, ויעוין בשאלת יעביץ ח"א סימן קנ"ה שכהן צריך להשיב את החמשה סלעים, כדי שלא יהיה גזל בידו, כך תירץ בדב"י אבה"ע סי' קי"ח אות כ"א.

ד. צריך לומר 'ביכוריה', והכוונה היא למצוות ביכורים, כך תירץ בשו"ת התעוררות תשובה חלק א' סימן נ"ג.

אך תמה שם על זה: שהרי אין פדיון לביכורים.

ה. יש גירסא שגורסת ופדיוני בכוריה, והיינו, שמקוונים על שבטלה מצות הבאת בכורי פרי אדמתנו, כן מביא בספר אשל החיים באלאיטי פרשת דברים שמביא גירסא מקינה של ארצון המזרח שנוסחתה ופדיוני בכוריה.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידינו הרב מרדכי זסקינד הגר שליט"א ברוקלין א. תוכחה על קודם גירותם. אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר וגו', וברשי"י ביאר במדבר, בשביל שהכעיסוהו במדבר שאמרו מי יתן מותנו במדבר, מול סוף, על מה שהמרו בים סוף וכו' וצ"ע הרי גר שנתגייר בקטן שנולד ואינו נעש על מה שעבר וא"כ אמאי הוכיחם על חטאים שלהם קודם מתן תורה.

ב. דיין גוי שהטה הדין. וְאָמַר אֲלֵכֶם קָעַת הַהוּא לְאֹמֵר לֹא אוּכַל לְבַדֵּי שְׂאֵת אֲחֵכֶם: א ט, וכתב רש"י וכן אמר כי מי יוכל לשפוט את מלך הכבוד הזה, אפשר מי שכתוב בו ויחכם מכל האדם, אומר מי יוכל לשפוט, אלא כך אמר שלמה אין דיין אומה זו כדייני שאר האומות, שאם דן והורג ומכה וחונק ומטה את דינו וגזול אין בכך כלום, אני אם חייבתי ממון שלא כדין נפשות אני נתבע, שנאמר וקבע את קובעיהם נפש. וצ"ע איך קאמר שאין בכך כלום, הרי בני נח נצטוו על הדינים, ובפרט למש"כ הרמב"ן בראשית לו יג בשם ירושלמי שבי"ג שהטה את הדין נהרג.

ג. שלא להקדים דין עשיר לעני. פָּקֶטֶן פְּגֻלָּה תִּשְׁמְעוּן א י, וכו' רש"י שיהא חביב עליך דין של פרוטה כדין של מאה מנה, שאם קדם ובא לפניך לא תסלקנו לאחרון. וכן היה הוא מיימר דר"ל בסנהדרין ח ע"א, וצ"ע מה צריך לזה פסוק מיוחד הרי קאמר ביומא ל"ג ע"א דאין מעבירין על המצוות, וא"כ מה צריך פסוק מיוחד הרי אפילו דין של שורף הוא מצוה ואין מעבירין על המצוות, גם צ"ע הרי אצל עני פרוטה זה חיוו וכמאה מנה אצל עשיר, או מהכ"ת להקדים עשיר שממונו הוא בהרבה כסף, הרי אצל עני פרוטה זה ממונו.

ד. תשעה באב נקרא מועד. בשו"ע אר"ח סי' תקל"ט סעי' ד' דאין אומרים תחנון וכו' בתשעה באב משום דמקרי מועד וכתב במשנ"ב שם סק"ז דכתיב קרא עלי מועד וגו' ובאמת צ"ע ג' דראה בגמ' פסחים ע"ז ע"א קמ"ל דראש חודש איקרי מועד כדאביי דאמר אביי תמוז דהיא שתא מלויי מל" דכתיב קרא עלי מועד לשבור בחורי וכו' ופרש"י שם וכלו ארבעים דידהו בט' באב בפרק בתרא דתענית והוקבעה להם בו בכיה לדורות ויוע עיבור החדש קרי מועד עכ"ל הרי דר"ח אב נקרא מועד, ומאי השייכות דתשעה באב איקרי מועד שלא למימר עבור כך תחנון, ולא מצינו מקור לכך שת"ב עצמו נקרא מועד.

ה. האם בימות המשיח יתבטל היצה"ר. כתב הח"ח בקונטרס צפית לישועה ספ"א דבימות המשיח יתבטל היצר הרע, והנה דברי הח"ח צ"ע ג' דיעוין בשבת ה' קא דקאמר התם והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ אלו ימות המשיח שאין בהם לא זכות ולא חובה ע"כ משום דיתבטל או היצה"ר, אלא דמטיק התם דפליגא אדשמואל דאמר אין בין העוה"ז לימות המשיח אלא שעבוד מלכויות בלבד ואנן הרי קי"ל כשמואל כמבואר ברמב"ם פרק י"ב מהלכות מלכים ה"א ו"א"כ איך נקט הח"ח בפשיטות שיתבטל היצה"ר וצ"ע ג'.

ו. הגדה בברכת את צמח. צ"ע דהנה בשמו"ע בברכת ולירושלים עירך אנו מבקשים וְכַסֵּא דְיָד מְהַרְהָה לְתוֹכָהּ תְּכִין, וא"כ מה התוספת אח"כ בברכת את צמח, אַתְּ צִמַּח דְיָד עֲבָרְךָ מְהַרְהָה תְּצַמִּיחַ. הרי כבר בקשנו שכסא דוד לתוכה תכין היינו כסאו של משיח, ובעצם היינו הך וצ"ע.

ז. שאלת הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן שליט"א. הנה הדין הוא בשו"ע ירד"ס שיע"ז ס"ח שאכל מותר לאכול בשר ולשתות יין ואסור ללמוד תורה כמבואר שם ס' פסד' משום שזה גורם לשמחה, וא"כ חויין שתורה משמחת יותר מאכילת בשר ומשתית יין, וקשה אי"כ למה במצוות שמחת יר"ט מצאנו שחייב דוקא בין ולא יוצאים בזה בשמחת תלמוד תורה, ועוד צ"ע מדוע בתורש אב שנוהגין קצת אבילות עד תשעה באב ואסורים באכילת בשר ובשתית יין, אינו אסור בלימוד תורה והרי מקי' צריך להיות שאסור ללמוד תורה כיון שזה משמח יותר.

ח. שאלת הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א. קומי רוני בלילה לראש אשמורות שפכי כמים לכך נוכח פני ה' בגמ' תמיד ל"ב ב' פירשוהו על תורה כל העוסק בתורה בלילה שכינה כנגדו שנא' קומי וגו' נוכח פני ה' וצ"ע איך יתפרש לפ"ז סיפא דקרא שאי אלו כפף על נפש עוללך העטופים ברעב בראש כל חוצות.

ט. חקירת הגאון רבי אביגדור נבנצאל שליט"א. איש הצלה האם נכון שיקבל שבת מוקדם, או שעדיף שיקבל סמוך לשבת כדי שלא יצטרך לחלל שבת לצורך הצלה אעפ"י שמוחר לו, או"ד מכיון שהוא מחלל בהיתר אי"כ יכול לבתחילה לקבל שבת מוקדם.

י. חידה: בגמ' רש"י סוטה ארבעים יום קודם הלידה מכריזים אצל כאו"א מי יהיה בן זוגו, אצל אלו נשים לא נקבע אצלם ארבעים יום קודם לידתם מי יתא בן זוגם.

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תוכה את השולח להיכנס להגרלה על סך 1000 ₪.
  2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
  3. כל חודש, בראש חודש תעריך הגרלה בין כל השולחים, הווכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
  4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
  5. שימו לב: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 077-5558617 או במייל meir.s1000@gmail.com ולברורים ופרטים נוספים בטלפון 057-3154010 נא לציין בתודעת המכתב על כמה שאלות השיבו וכמו"כ שם וטלפון.
- אנו חוזרים ומבקשים, השולחים בבתינו, בפקס, לחקדי על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה יכנס בעוה"ז לספר שיצא לאור בעתיד בלי"ג. תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח אלול.

שם הזוכה לחודש תמוז: הרב יצחק אשכנזי שליט"א ירושלים

מכתבים למערכת

כלי שנשתמש בה בשר האם מותר להענילו כדי להשתמש בו חלב וכן להיפך

מה שחקרתם בשם הפוסקים בכלי שנשתמש בה בשר האם מותר להענילו כדי להשתמש בו חלב או להיפך או דילמא אסור להענילו כלי בשר להשתמש בו חלב וכן להיפך, והבאתם מהמגן אברהם אור"ח סימן תקס"ט שאומר שאין להענילו כלי חלב לאכול בו בשר או איפכא דילמא לא יהיה לו רק כלי אחד ויגעילו כל פעם שישתמש בו וזה אסור דילמא אתי למטעי.

הרה"ג יעקב ישראל מייזנער שליט"א לונדון

יש לציין שהערוך השולחן סימן תקס"ט ס"ק י' הקשה על המגן אברהם וז"ל ובאמת דבר תמוה הוא וכי ביכולתנו לגזור גזירות מרעננו, ועוד בדגמ"ט שבת ט"ו בטומאה ישנה דגורו חכמים כעין זה אמרו משום גדר מי הטאת או שארי טעמים, ע"ש אבל בלא"ה היתר גמור הוא.

הרה"ג מתתיהו ישראל הורוויץ שליט"א ליקווה מחבר ספר "אוצרות חיים" על מסכת ברכות

נראה להעיר דמנהג הספרדים הוא להתירו כמבואר בכף החיים אור"ח סימן תקס"ט ס"ק מ"ה בשם החיד"א, עוד בענין הנ"ל מה שהבאתם כמה אופנים שמוותר להגעילו מבשר לחלב, נראה להוסיף, דהמחש"ס הביא בשם השל"ה דא' הרוצה למכור כלי, יכול להגעילו מבשר לחלב או להיפך, והבאר משה ח"ג ס"ק ק"ה כתב וכן הוא בדברי תשובה ויד סימן קכ"א סק"א דה"ה מי שקיבל כלי במתנה או שקנאו יכול להגעילו מבשר לחלב או להיפך, אמנם האגרות משה יד ח"א סימן מ"ג נוטה להחמיר בזה, ועוד מבואר בהמהרש"ס דמי שלא ידע מהמנהג שלא להגעילו מבשר לחלב, והגעילו ובישל בו חלב, מותר לאוכלו, ע"ש.

הרה"ג משה יחיאל הכהן ראטה שליט"א ירושלים

מה שכתבתם חמשה אופנים שמוותר להגעילו כדי מבשר לחלב וכן להיפך, יש להוסיף עוד כמה אופנים שיש היתר להגעילו מבשר לחלב. באופן שכתב בספר קיצור של"ה בהל' פסחים וזבא בספר לחם הפנים סימן קכ"א דאם קונה את הכלי אין חשש בזה שמה ישכח וישתמש בכלי בלא הגעלה ולכן מותר להגעילו ולהחליפו לחלב, וכן נהוג עלמא כששוכרים דירה מחילוני שמכשירים את השיש מבשרי לחלב, אולם עיין בשו"ת אגרות משה יד ח"א סימן מ"ג ע"ה שמסתפק בזה וכתב דלמעשה יש להחמיר גם בקונה, וע"ע בשו"ת אספ"ד א' ה' סל"ו שכתב דלפי דברי השע"מ שהבאתם גם כשקונה אסור להחליף מבשר לחלב, ובשו"ת דברי מלכיאל ח"ד סימן ס"ה כתב להחמיר אם נפלו לו בירושא מבית אביו ויתכן שבאופן זה יש חשש שאולי ישתמש ללא הגעלה. אם נתערבו כלים של חלב עם כלים של פרווה ורוצה להשתמש בהם בבשרי בשו"ת אגרות משה יד ח"א סימן מ"ד דשרי דבטל ברוב דבתערובת לא גורו כיון דכל הגזירה שלא להגעילו מבשר לחלב חידוש הוא ואין לו כו' אלא חידוש.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד
להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א
 לפקס המערכת: 057-7961607 או למייל: leviber@gmail.com
 לביירוים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560
 מי שמעוניין להצטרף לאלפי המנויים נא להתקשר למערכת

מדוע קורין את המגילות קודם קריאת התורה הרי תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם

מה שהקשתם בשם מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל למה קוראים תחילה את ג' המגילות, והיינו שיר השירים, רות, וקהלת, ואח"כ קוראים בתורה הרי תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם, ובשלמא בקריאת התורה דפורים, אתי שפיר דתחלה קוראים בתורה שהיא התדיר, ואח"כ קורין את המגילה, משא"כ שיר השירים, רות, וקהלת, ותוצאתם בכמה אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי גראס שליט"א דומ"ץ מחוקי הדת

נראה לתרץ, ע"פ מה שהבאתם בשם הריטב"א דבשבת וי"ט היא קריאת התורה מן התורה, וידוע דמה שקורין בסוף זה וזכרין היטב ועל כן רצו חז"ל שיהא נזכר הקריאה שהוא מן התורה שיהא בסוף, על כן הקדימו לקרוא המגילות בתחילה, וניחא נמי מדוע במגילת אסתר קורין בסוף משום שיהא נזכר משום פרסומי ניסא שישאר טעמו בפיו.

הגאון רבי משה פריד שליט"א ראש כולל מאור התלמוד ס. פאלא ברזיל

נראה לציין דבהררי קדם חלק ב' סימן קט"ו הובא תרוץ נפלא על פי מה שאיתא בגמ' שבת קט"ז ע"פ א' כל כתבי הקודש אין קורין בהן בשבת מפני ביטול בית המדרש וס' קט"ז ע"מ ב' אמר רב לא שנו אלא בזמן בית המדרש, אבל שלא בזמן בית המדרש קורין בהן, ונראה בזמן בית המדרש שאסרו בו קריאת כתובים תחילתו הוא לאחר קריאת התורה עיין שם טעם הדבר, דרק אחר קריאת התורה הגיע זמן לדרוש ולכן קורין בכתובים בשבתות ובמועדים קודם קריאת התורה כדי שלא לעבור על ההאסור של קריאת כתובים בשבת, משא"כ בקריאת המגילה בפורים בשבת שאינו בשבת שפיר קורא את המגילה לאחר קריאת התורה מדין תדיר ושאינו תדיר.

מדוע געולי מדין הואי נתן טעם לפגם הרי דבר חריף משביח אף כשאינו בן יומן

מה שהקשתם בשם הראשונים ואחרונים על הא דאיתא בגמ' עבודה זרה ס"ז ע"ב ב' אחד נותן טעם לפגם ואחד נותן טעם לשבח אסור, דברי ר"מ, מי"ט דר"מ גמר מגיעולי עובדי כוכבים, גיעולי עובדי כוכבים לאו נותן טעם לפגם הוא, ואסר רחמנא, דיש להקשות לשיטת הפוסקים דברבר חריף אף בנותן טעם לפגם אסור משום דזה משבת, א"כ איך ילפינן מגיעולי מדין דהוי נותן טעם לפגם דלמא אסרה תורה שלא יבא להשתמש בו דבר חריף, ומחליא לשבח אפילו אינו בן יומן, ותוצאתם בחמשה אופנים.

הגאון רבי ישראל שוורץ שליט"א רב ואב"ד קהל הסידים תל ציון

מה שהבאתם כאחד מן התרועים דלפי שיטת הפוסקים דדבר חריף משביח זה רק מדרבנן בעלמא אתי שפיר, דהרי מן התורה אין כזה מושג של דבר חריף, א"כ מדוע אסרה תורה געולי מדין, אלא בעל כרחך דנותן טעם לפגם נמי אסור, יש להעיר דכיון דדבר חריף משביח זה דבר של מצויאות, א"כ איך אפשר דזה הווי רק דין דרבנן.

הרה"ג יצחק משה ליינער שליט"א ירושלים

מה שהבאתם בשם הדברי יציב להוכיח דבליעות של דבר חריף אינו דאורייתא מדלא הצריכה התורה, הגעלה על סכין שלא נשתמש באש הא יש לחוש להשתמש בדבר חריף, ולכאורה יש ליישב דהא כל הראיה הוא מאיסור חריף בעין ולא בלוע מאיסור דאז שפיר יש לומר דדבר חריף אינו מוציא בליעות כדסבירא ליה לכמה פוסקים וגם נצטרך לומר דהישראל הבא להשתמש עם סכין זה שוב ישתמש בדבר חריף דאלי"כ הואי אינו בן יומא וכולי האי אין צריך לחוש, ובלאו הכי יש לומר דאף דמזכר דדבר חריף אינו מבלעי עם דוחקא לחוד אכתי אין להוכיח דגם אם נשתמש ע"י ביטול דלא נימא דמחליא ליה לשבח, דוגמת דבר זה מצוי בהגהות רע"א סימן צ"ז.

תשית לראשו עטרת פז
 ברכת מוזל טוב לידידינו הממית נעצמו בהאלה של תורה בקי
 וחרף טובא יראתו קודמת לחכמתו נחמד למעלה ונעים למטה
 הרב בנימין ליפשיץ שליט"א ירושלים
 לרגל עמרו בהצלחה בכור המבטח אצל הרבנים על יור"ד ח"ב
 יהא רעוא שיוכה לעלות מעלה ומעלה כשאיפתו
 ויזכה לטיים את כל ד' חלקי שו"ע
 האבוכוב אביון ויביון
 אלה קולאדטא אלה רכיבין
 ברוך הוואן אלה קסולא

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד הרב יעקב הרבסט שליט"א ירושלים לעילוי נשמת אביו הרב נתן בן הרב אברהם יהושע ז"ל נלב"ע ז' אב ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד הרב אליעזר חיים נוימן שליט"א ירושלים לרגל שמחת אירוס בני בכורו הבה"ח יקותיאל זלמן נ"ז עב"ג בת הרב מנחם מנדל זייבלד שליט"א ירושלים יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויעליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב פנחס אריה לייבוש פילנר שליט"א ירושלים לרגל שמחת הולדת בנו נ"ז במו"ט יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויעליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שיינדל רייזמן בת הרב עבי הלוי ע"ה נפטרה ה' מנח"א תשנ"ז ת.נ.צ.ב.ה.